

چاپ دوم

(ویرایش جدید)

مہارت عود (ربت) نوازی

Skill of Playing Oud

جلد دوم

مجید ناظم پور

مرکز موسیقی بتھوون شیراز

شابک: ۱۴۰۰۰۰ ریال ۶-۱۳۱-۶۹۸۵۰-۰۶۷۹-۰۹۷۹-۰۱۸۱-۱-۰۶۹۸۵۰-۰۹۷۹-۰

شماره کتابشناسی ملی: ۳۶۹۳۹۶۰

عنوان و نام پدیدآور: مهارت عود (بریت) نوازی / مجید ناظم پور

مشخصات نشر: تهران: [مجید ناظم پور]، ۱۳۹۳ -

مشخصات ظاهری: ج.: مصور، جدول؛ ۲۲×۲۹ س.م.

یادداشت: ج. ۲ (چاپ اول: ۱۳۹۵) (فیپا).

موضوع: موسیقی برای عود -- پارسیون

موضوع: عود -- آموزش

موضوع: موسیقی دانان -- سرگذشتنامه

رده بندی دیویی: ۷۸۹/۷۳

رده بندی کنگره: ۶۵۴/ع۹ن ۲۳ ۱۳۹۳ MT

سرشناسه: ناظم پور، مجید، ۱۳۵۲ -

وضعیت فهرست نویسی: فایا

مهارت عود (بریت) نوازی

جلد دوم

مؤلف: مجید ناظم پور

عکاس و ویراستار: سمیرا آمیزطبع

نت نویسی: حامد گرجی

طراحی گرافیک: علی برزویی

امور فنی چاپ: علی پرهیزگار

ناشر: موسسه فرهنگی، هنری سرای عود زریاب

نوبت چاپ: دوم

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

مرکز پخش: تهران، نارمک، ضلع شمال شرقی میدان نبوت، پلاک ۶۵، طبقه سوم، واحد ۷

موسسه فرهنگی هنری سرای عود زریاب

تلفن: ۷۷۸۰۸۱۶۸ - همراه: ۰۹۳۰۷۴۱۹۳۳۵

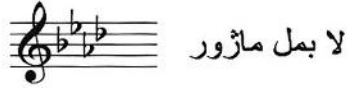
حق چاپ برای ناشر محفوظ است

پیشگفتار	۵
انواع سیم عود / چگونگی اتصال سیم به ساز عود (بریت)	۶
مضرب عود	۷
گوشی‌های ساز / کوک کردن ساز	۸
تئوری موسیقی / فاصله در موسیقی	۹
انواع گام در موسیقی غربی	۱۰
شناخت موسیقی ایرانی	۱۲
درس اول : ازخون جوانان وطن	۱۷
زندگی و آثار عارف قزوینی	۱۹
درس دوم : تمرین دشتی لا	۲۰
زندگی و آثار نصراله زرین پنجه	۲۱
درس سوم : گل سرخی برای مادرم	۲۲
درس چهارم : تمرین تکیه در ماهور	۲۳
درس پنجم : مقدمه‌ی ای ایران	۲۴
درس ششم : چند نکته قبل از اجرای ردیف ها	۲۵
درس هفتم : درآمد دشتی	۲۶
درس هشتم : غم انگیز	۲۹
درس نهم : دیلمان	۳۰
درس دهم : شناسایی نت های وسط دسته	۳۲
درس یازدهم : تمرین روزانه در سل مینور	۳۳
دینامیک در موسیقی	۳۴
درس دوازدهم : تمرین ویبراسیون (نالہ) در گام سل مینور، پوزیسیون دوم	۳۵
درس سیزدهم : آهنگ چوپان	۳۶
درس چهاردهم : به پیشواز بهار	۳۷
درس پانزدهم : پیش درآمد بیات اصفهان	۳۸
درس شانزدهم : درآمد اصفهان	۴۰
درس هفدهم : بیات راجع	۴۱
درس هجدهم : اوج (عشاق)	۴۴
درس نوزدهم : تمرین اجرای نت زینت بر اساس آهنگی از علینقی وزیری (ماهور)	۴۶
درس بیستم : به اصفهان رو	۴۷
زندگی و آثار علی اکبرخان شهنازی	۵۰
درس بیست و یکم : مثنوی اصفهان	۵۱
درس بیست و دوم : غنی و فقیر	۵۴
زندگی و آثار درویش خان	۵۶
درس بیست و سوم : رود کارون (سه گاه سی کرن)	۵۷
زندگی و آثار امان اله تاجیک	۵۹
درس بیست و چهارم : بهارمست (سه گاه سی کرن)	۶۰
درس بیست و پنجم : درآمد سه گاه	۶۱
درس بیست و ششم : زابل	۶۲
درس بیست و هفتم : مخالف	۶۳
درس بیست و هشتم : ضربی مخالف	۶۴
درس بیست و نهم : مخالف به مغلوب	۶۵
فهرست منابع	۶۷

پیدا کردن تنیک از روی علائم ترکیبی:

۱- اگر سلاح کلید دیزدار باشد، به آخرین دیز، نیم پرده اضافه می کنیم و اگر سلاح کلید، بمل دار باشد بمل ماقبل آخر تُنیک گام است.

توضیح: در سلاح کلید گام دیاتونیک هیچ گاه بمل و دیز با هم نمی آیند. (پایور، ۱۳۷۰، ص ۳۵)

شناخت موسیقی ایرانی

در موسیقی اروپایی یک اکتاو را به دوازده قسمت تقسیم کرده اند و هفت صدا از آنرا انتخاب کرده و یک گام تشکیل داده اند. اما در موسیقی ایرانی یک اکتاو را به ۲۴ قسمت تقسیم کرده اند یعنی تقریباً وسط هر نیم پرده یک ربع پرده وجود دارد (پایور ۴۰)

دستگاه شور و متعلقات آن شامل: ابوعطا، بیات ترک، افشاری، دشتی

دستگاه ماهور

دستگاه سه گاه

دستگاه چهارگاه

دستگاه نوا

دستگاه همایون و آواز بیات اصفهان

دستگاه راست پنجگاه

موسیقی ایرانی

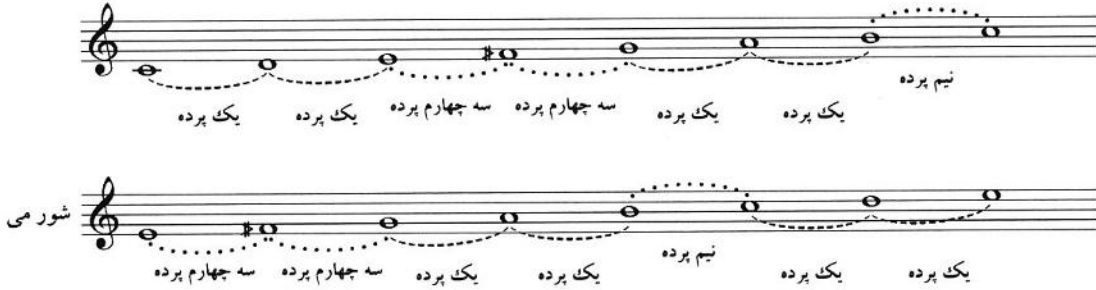
هر دستگاه و آواز شامل مجموعه ای از آواهایی است که به هر کدام از این آواها «گوشه» می گویند.

ماهور: از نظر فواصل مشابه ماژور غربی است، آنچه بین ماهور ایرانی و ماژور غربی فرق می گذارد، گردش ملودی است. بدین سبب به اعتقاد نگارنده به کار بردن کلمه «گام» در مورد موسیقی ایرانی و به طور کلی در موسیقی شرقی اشتباه است. به این دلیل که اجرای متوالی نت های یک مایه شرقی بیانگر حال و هوا و شخصیت آن مایه یا مقام نیست.

شور: فاصله نت سوم تا چهارم و چهارم تا پنجم دستگاه شور مساوی بوده و هرکدام سه ربع پرده است.

(همان منبع صفحه ۴۲)

پس چنانچه نت چهارم ماهور ربع پرده زیاد شود نت سوم به عنوان تُنیک مایه شور می شود (همان منبع صفحه ۴۳)

سلاح کلید دستگاه شور:

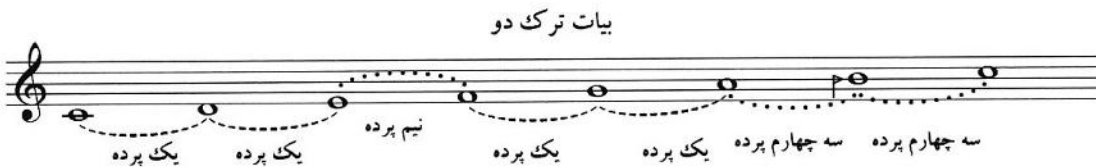
۱- بمل ها و کرن ها با هم و دیزها و سری ها با هم به کار گرفته می شوند.

۲- تُنیک مایه شور همیشه سه ربع پرده پایین تر از آخرین علامت ترکیبی است شاهد مقام شور درجه یکم آن است.

۳- ایست مقام شور درجه یکم آن است.

بیات ترک: درجه سوم مقام شور

مثال: بیات ترک دو

شاهد مقام بیات ترک درجه یکم بیات ترک سوم مایه شور است.

ایست مقام بیات ترک، درجه سوم مقام شور است و درجه یکم مایه ابوعطا (درجه چهارم مقام شور) است.

مثال: ابوعطای سل

مقام سه گاه:

مثال: سه گاه سی کرن

سه گاه سی کرن

شاهد سه گاه سی کرن، نت سی کرن است.

ایست سه گاه سی کرن نت سی کرن است (همان منبع، ص ۱۲۶)

مقام نوا: فواصل مقام نوا مانند مقام شور است ولی گردش ملودی متفاوت است. (پایور، ۱۳۷۰، ص ۴۲)

شاهد مقام نوا درجه یکم آن (درجه چهارم شور) است.

ایست موقت مقام نوا درجه دوم آن و ایست نهایی نیز درجه یکم آن است.

(به نظر آقای هومان اسعدی درجه ی دوم نوا «ایست تعلیقی» است نه ایست موقت)

مقام همایون:

همایون سل

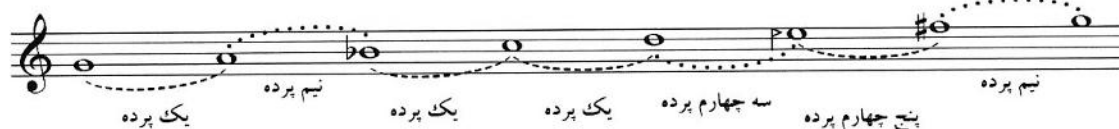

شاهد مقام همایون درجه ی دوم آن است.

ایست مقام همایون درجه هفتم آن است.

مقام بیات اصفهان: درجه چهارم مقام همایون

اصفهان سل

از خون جوانان وطن (دشتی لا)

عارف قزوینی

1

az xu ne ja vā nā ne va tan lā le xo dā

4

lā le jā nam lā le da mī de

7

az mā ta me sar ve qa de šān sar vo jā nam

10

sar vo xo dā sar vo xa mī de

13

dar sā ye ye gol bol bol a zīn qo se xa zī de

17

gol nī zo čo man dar qam jā nam dar qam me šān

20

jā me da rī de če kaj raf tā rī ey čarx če bad

24

ker dā rī ey čarx sa re kīn dā rī ey čarx na dīn

Skill of Playing Oud

"عود" یا "بریت" سازی است باستانی و فیلسوفانه به جرأت می‌توان گفت فیلسوف و حکیمی در قدیم یافت نمی‌شود که در لابه لای تالیفات خود این ساز را کانون توجه قرار نداده باشد. کندی فیلسوف بزرگ قرن دوم در باب این ساز می‌گوید: در ساز عود چیزی یافت نمی‌شود مگر این که علت و دلیل فلسفی، هندسی، علم حساب، طب و یا نجوم داشته باشد.

عبدالقادر مراغی این ساز را "اکمل ذوات الاوتار" (کامل‌ترین سازهای زهی) می‌داند و الاذقی "اشرف ذوات الاوتار" خطاب‌اش می‌کند.

